

Viite: LVM/487/01/2016

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi automatisaatiosta ja robotisaatiosta

Lausunnon antajan tiedot:

Organisaatio:	OKM/KTPO
Lausunnon laatijat:	Juha Haataja

YLEISET KOMMENTIT

Periaatepäätösluonnoksessa on syytä tuoda esille, miksi automatisaatio ja robotisaatio on niin merkittävä kehittämisalue että sen edistäminen edellyttää valtioneuvoston strategiaa. Tavoitteena on ollut karsia valtioneuvoston strategioita, ja lukuisia aiempia strategioita on lakkautettu (<http://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f8049d311>).

Digitalisaatioon liittyy monenlaisia ICT-alan osaamisalueita kuten ohjelmistotuotanto, data-analyysi (ml. ns. massadataosaaminen), esineiden internet (IoT, internet of things), kyberturvallisuus jne. On tärkeää valtioneuvostotasolla hahmottaa riittävän laaja kokonaisuus sekä ne toiminnalliset lähtökohdat joihin kehittämistarpeet perustuvat.

Haasteena periaatepäätösluonnoksen tekstissä on se, että moneen ehdotettuun toimenpiteeseen liittyen on jo olemassa vastuutettuja rakenteita ja toimijoita, eikä näitä ole selkeästi tuotu esille.

Ehdotuksen toimenpiteiden lähtökohtana on tunnistaa ”koordinoivia organisaatioita” joiden kautta asiaa edistetään. Kyse ei ole esim. SHOK-tyyppisistä rakenteista vaan kevyestä yrityslähtöisestä toimintamallista, mikä sinänsä on hyvä asia. Missä määrin valtiovallan tulisi edistää koordinoivia jättä avoimeksi kysymykseksi. Samaten jää avoimeksi tämän alueen suhteellinen merkitys koulutustarpeiden kokonaisuudessa erityisesti ottaen huomioon laajan kirjon ICT-osaamisalueita joihin korkeakoulujen edellytetään opiskelijoita perehdyttävän.

Ekosysteemin sijasta on parempi hakea kokeiluihin perustuvaa yrityslähtöistä platform-mallia, toisin sanoen ketterää tapaa, jolla tuoda ideoita käsittelyyn ja testaukseen, mutta ei yrittää luoda ekosysteemiä alueella joka muuttuu radikaalisti lähivuosina ja jossa muutoksen tarve vaatii jatkuvaa uudistumista. Kyse on ekosysteemien välisestä kilpailusta jossa pienellä maalla ei ole muuta mahdollisuutta kuin pyrkiä avointen toimintamallien kautta hyödyntämään osaamiseen perustuvaa kilpailuetua.

Periaatepäätöksessä ehdotetaan yhteistyöfoorumia, kokeiluhankkeita, osaamistarpeiden kartoitusta yms. Tarvitaanko näiden asioiden hoitamiseen periaatepäätöstä kun otetaan huomioon että digitalisaatio on laajalti jo tunnistettu keskeiseksi kehittämiskohteeksi?

Osaamiseen liittyen periaatepäätöksessä todetaan: ”koulutusorganisaatiot ryhtyvät lisäämään ja suuntaamaan koulutusta havaittuihin tarpeisiin robotiikan ja älykkään automaation maailmanluokan osaajien kouluttamiseksi”. Digitalisaatioon liittyy moninaisia osaamistarpeita (ohjelmistotuotanto, data-analyysi, esineiden internet, kyberturvallisuus jne.). Toimialat kehittyvät hyvin nopeasti, joten kysymykseksi jää missä määrin automatisaatioon ja robotisaatioon kytketty koulutustarjonta vastaa osaamisen tarvetta siinä vaiheessa kun opiskelijat valmistuvat työmarkkinoille. Tilanne voi viiden vuoden päästä olla hyvin erilainen kuin tällä hetkellä. Olennaista on laaja-alaiset valmiudet oppia uutta, ja tätä kyvykkyyttä uuden oppimiseen on tarpeen kyetä hyödyntämään yhteiskunnan eri sektoreilla.

JOHDANTO

PERIAATEPÄÄTÖKSEN TAVOITTEET

Tavoite 3: Robotiikan ja automaation monialainen kehittäminen ja siihen liittyvä osaaminen nousevat jatkossa Suomen valteiksi.

- Tavoitteen 3. viimeiseen kappaleeseen (sivulla 4) voisi lisätä yleisluonteisen maininnan tarpeesta pitää tekijänoikeussäännökset ajan tasalla: ”... Tietoturvan lisäksi yksityisyyden suoja on datan määrän kasvun ja yhdisteltävyyden johdosta yksilön aseman kannalta olennainen. Myös tekijänoikeussäännökset liittyvät datan saatavuuteen ja yhdisteltävyyteen. Tekijänoikeussäännökset vaikuttavat uusien ohjelmistojen ja muiden tuotteiden laatimiseen vaikuttamalla osaltaan tuotteiden ja osaamisen markkinoiden toimivuuteen.”

VALTIONEUVOSTON LINJAUKSET JA EHDOTETTAVAT TOIMENPITEET

TAUSTAA